

Articulado Ligerero

(Omertà)

Versió VI
24/01/2020

Oriol Morales i Pujolar

Vosaltres no podreu realitzar mai el gran viatge que va fer ella, perquè els Grans Viatges d'aquest món ja s'han acabat. Però cada dia de la vostra vida fareu els quilòmetres que separen aquella terra d'aquesta. Cada dia. M'enteneu? Aquell viatge és dins vostre. Així doncs... Ella va ser l'últim dels mohicans. Perquè ho era realment. Molt aviat... tots els vells serem morts.

Tony Kushner
Àngels a Amèrica

Quan el públic entra a la sala, a l'espai, a on sigui que tingui lloc la funció, els dos nois són a l'escena.

Miren al públic.

Segurament, fins i tot, li parlen.

Els reben, sí, rebre és un bon verb. Els REBEN.

S'asseguren que tothom estigui bé. Es preocupen perquè tothom estigui tranquil i còmode. És important que la gent estigui còmoda si els hem d'explicar un conte.

Quan tothom és a lloc, quan els dos nois tenen la sensació que tothom està bé, el Ramón començarà a parlar.

Sense gaire transició.

Sense parafernàlia.

No cal.

*And they splashed into the deep blue sea
it was a wonderful splash*

RAMÓN. Hola.

Jo soc el Ramón.

Ramón Micó, tal qual.

Vull dir, que no és un personatge.

Que soc jo.

Mira el Gerard.

GERARD. Que ets real.

RAMÓN. Si, vull dir que/ Ho podeu mirar al Facebook si voleu.

Allà hi és tot, eh/

Va estudiar a la UPC i al Col·legi de Teatre de Barcelona, viu a Barcelona, Spain, va néixer el 4 de gener, totes les amistats, amistats en comú, blablabla.

Jo soc el Ramón i ell és el Gerard.

GERARD. Hola.

RAMÓN. El Gerard no és el meu germà. El Gerard és actor.

L'última vegada que vaig veure el meu germà va ser a Sofia, a l'estació de tren.

L'estació de tren de Sofia és una merda. No sé si hi ha algú aquí de Sofia, eh, però/

Sofia és una bona merda de ciutat.

La qüestió és que érem a l'estació de tren de Sofia. El Martí duia la motxilla, jo no. I hi havia el Konstantin. El Konstantin també portava una motxilla.

Tinc la imatge gravada aquí, aquí, ho puc veure encara quan tanco els ulls. Les parets horribles de ciment de l'estació. Les putes parets les tinc aquí. Un avís per megafonia, en búlgar. I ni el Martí ni jo en teníem ni papa de búlgar. Però sabíem que aquell avís de la megafonia anunciava el tren cap a Chisinau. No hi ha tants trens a l'estació de Sofia.

I el Konstantin li va dir -el Konstantin sap parlar català- el Konstantin li diu: Vens o no?

I el Martí no va dir res.

Per un moment, no sé, per un moment vaig pensar que tot aniria bé, no? Que tornaria en sí.

Vull dir, que enviaria el Konstantin a la merda, saps?

Que, no ho sé, no ho sé què esperava. Potser esperava que tingués una revelació.

Jo, en aquell moment, no el podia entendre, no podia entendre'l de cap manera.

I per això, potser per això, pensava que, que es giraria, que li donaria l'esquena al Konstantin, saps, no ho sé. Una imatge poètica, no?

La qüestió és que no es va girar.

Jo seguia pensant que s'adonaria de la burrada que estava a punt de fer i que tornaria amb mi a l'alberg, no? Que compraríem unes cerveses i que faríem com sempre, que faríem veure que no ha passat res, com sempre.

Però la qüestió és que no es va girar.

I se'n va anar, amb el Konstantin.

Va pujar al tren, ja està.

D'això fa temps ja.

Temps

Al Gerard el vaig conèixer quan vaig acabar el Col·legi de Teatre. Ell estava a l'institut. Ell és actor també, com jo.

El Gerard és actor i és aquí perquè el meu germà no és aquí i jo no volia fer això tot sol.

Volia fer-ho, però no sol. No m'hi veia en cor.

I, a més, necessitava algú que fes del meu germà, no?

GERARD. Sí.

RAMÓN. Gràcies.

Fa dos mesos que el Gerard i jo ens vam tancar en un local que tinc a Gràcia, un local molt petit. I amb l'Uri i la Mercè, també, que ens han estat ajudant a ordenar tot el que tenia al cap, no, per/ Per explicar-vos això que em va passar. Vull dir que portem dos mesos treballant amb papers i amb mapes i fotos i per això està tot una mica/

Bé, que moltes gracies per venir i per escoltar aquesta història.

Comencem?

GERARD. Si.

RAMÓN. Comencem.

*And like a ten minute dream on the Passenger seat
while the world was flying by
I haven't been gone very long but it feels like a lifetime.*

RAMÓN. Tot va començar amb un silenci.

No sé si us hi heu fixat però el silenci sempre és la primera constatació que hi ha alguna cosa que no va bé.

Mai no hi ha silenci realment.

El silenci és contra natura.

El Martí va tocar el timbre.

I el gos no va bordar.

El gos no va bordar i això era estrany perquè el gos aquell sempre bordava.

Que raro, no?

GERARD. Sempre tarda a obrir.

RAMÓN. No, dic que/

Temps

En Bobby.

GERARD. Què?

RAMÓN. Que no borda.

GERARD. No ho sé.

RAMÓN. Estava malalt del cap aquell gos. M'ha mossegat tres vegades ja aquell puto gos. I era un gos gran, eh. No era una merda de/

GERARD. Portes claus?

RAMÓN. No tinc claus.

Mai no he tingut claus de casa l'àvia, me'n vaig adonar en aquell moment.

No he tingut mai claus de casa l'àvia perquè l'àvia sempre és a casa.

GERARD. Potser ha sortit a comprar el pa i el diari.

RAMÓN. Com a molt sortia a comprar el pa i el diari.

Vull dir que l'àvia tenia hort, camp, gos, gallines, una casa gran.

No tenia temps de sortir, l'àvia.

Suposo.

GERARD. Tornem a venir després, ja vindrà. Tampoc corre pressa.

RAMÓN. No havíem vingut a veure l'àvia. Havíem vingut a buscar el cotxe, que el teníem aparcat sempre a la casa de l'àvia del poble perquè no ens podem pagar una plaça de pàrquing a la ciutat.

La qüestió és que vaig fer un pas enrere.

GERARD. En sèrio?

RAMÓN. Si, només per fer una ullada, Martí.

GERARD. No hi arribaràs.

RAMÓN. El Martí es va asseure en una pedra, molt a prop del porxo i es va començar a liar un cigarro.

I jo vaig fer un pas enrere, com per veure la situació, no? I vaig mirar cap amunt.

GERARD. Cauràs.

RAMÓN. La paret del costat del porxo deu fer uns tres metres, o més, no ho sé, no he sabut calcular mai aquestes coses.

GERARD. Cauràs.

RAMÓN. No m'ajudis, eh.

GERARD. És que no cal que facis l'imbècil tampoc/

RAMÓN. En Martí va tornar a tocar el timbre, per si de cas.

Temps

GERARD. Res.

RAMÓN. A l'altra banda de la paret del costat del porxo hi ha l'hort, i més enllà hi ha el galliner. No tenia clar que un cop a dalt fos gaire fàcil de baixar per l'altra banda, però jo què sé.

GERARD. Segur que ha anat al poble a comprar, anem al bar de l'Adri mentrestant.

RAMÓN. Deixa'm mirar un moment, cony.

GERARD. Ets pesadet, eh.

RAMÓN. Em vaig estar uns segons quiet. El Martí fumava dret al costat de la porta. De tant en tant tocava el timbre.

GERARD. Res.

RAMÓN. No hagués pensat mai que fos capaç d'enfilar-me a cap paret, saps? No soc d'aquests. Vaig mirar cap a les escales, per veure si en Martí m'havia vist pujar. Només vaig aconseguir veure'l de lluny, a mig camí del poble ja. De vegades sembla que ho faci expressament.

Heu de pensar que des de l'incident amb el poni que la relació entre el Martí i l'àvia s'havia fet estranya. Quinze anys d'estranyesa. Les famílies aguanten unes coses que/

I jo estava allà dalt. Amb una cama a cada banda de la paret. Tot estava com sempre. L'hort, les quadres, el meu cotxe vell aparcat, que per això havíem vingut, el camp bord, les tres figueres, l'estable mig caigut/

Portava potser vint minuts allà dalt. L'havia tingut, res, a pocs metres de distància tota l'estona.

Darrere un test gegant. D'una banda es veien els peus, amb aquelles espadenyas que mai no he sabut de quin color eren. Per l'altre costat del test es veuen els cabells rossos tenyits de feia uns dies, molts dies. Tenia el cap girat. Les gallines picotejaven a prop seu. Li picotejaven la cara. Segurament ja feia dies que se li havien menjat els ulls.

No ho sé, no sé quant feia que no veníem.

A vegades, no ho sé, a vegades me n'oblidava.

2

*Yeah they went wild,
yeah they went wild,
yeah they went wild,
yeah they went wild.*

GERARD. Jo no t'estimava, àvia.

RAMÓN. Els funerals de poble són una cosa... Vull dir, a un funeral, no ho sé, hauria d'anar-hi la gent que, no sé, la gent que té alguna cosa a veure amb/saps? Vull dir que allà, al funeral de l'àvia hi havia el poble sencer.

GERARD. És clar que t'havia estimat. T'havia estimat molt. Però no tot és per sempre.

RAMÓN. Tothom espera que sigui jo, que sigui jo el que parli, no? Sempre. Jo sempre he tingut aquesta fama de ser el responsable.

Potser és per ser el més gran, o, no ho sé.

Potser és més aviat per la fama d'en Martí.

És molt important al poble la fama que tinguis.

La qüestió és que ningú esperava que fos en Martí qui parlés al funeral de l'àvia, i menys des del conegut incident amb el poni, no? Al final als pobles se sap tot.

Podria dir que l'incident amb el poni li va canviar la vida a en Martí, com a mínim al poble, com a mínim. Però d'això me n'he adonat ara.

Però el dia abans jo havia convençut en Martí perquè fos ell qui parlés.

No sé.

Pensava que potser així, no ho sé.

GERARD. Jo no t'estimava, àvia.

RAMÓN. Segurament va ser un error.

GERARD. Quan era petit pensava que hi hauria un dia en que m'adonaria que ja seria gran, en que tindria la certesa que ja formava part del món dels adults.

Però el món dels adults no existeix. No és que ens fem grans de cop. El que canvia de cop és la manera com la gent et tracta. Deixes de ser un nen quan la gent del teu voltant es cansa de tu.

I tu et vas cansar de mi molt ràpid.

Jo, per tu, em vaig fer gran molt d'hora, massa d'hora.

I això ho vas decidir tu, d'un dia per l'altre. Vas decidir que deixaries d'estar al meu costat.

Hi pensava abans d'ahir quan et vam trobar estirada a terra envoltada per les gallines. Pensava: en quin moment? Quan? Per què? Què et va fer prendre la decisió que ja era prou gran com per ser gran? No em crec que fos només pel poni.

El Ramón m'ha fet sortir aquí a parlar-te i jo no estic preparat per això. Jo no sé parlar amb els morts. I noto que tampoc no tinc massa res a dir-te. M'agradaria que la nostra relació a partir d'ara sigui com la que vam tenir quan vas decidir fer-me gran. Aquesta en què pràcticament ens hem oblidat l'un de l'altre.

En què no sabem res l'un de l'altre.

Jo no sé gairebé res de tu. Només sé de tu que en algun moment del passat vas ser la meva àvia. Intueixo que fa molt temps devies fer de mare de la mama, encara que ni tu ni jo ni el Ramón recordem ja quina cara feia la mama. I menys des que vas cremar les fotos.

I en escriure això penso si en algun moment de la teva vida vas decidir que la mama ja era prou gran i li vas deixar de fer de mare també. No ho sé.

I ho dic així. Perquè ho he pensat avui. I no hi havia pensat fins avui en tot això, no hi havia pensat.

Les coses van com van.

Temps molt llarg

*And in this endless race for property and privilege to be won
we must run, we must run, we must run.*

RAMÓN. Unes bigues que comencen a fer forma d'u.

GERARD. Potser fa anys que estan a punt de caure.

RAMÓN. El sostre sembla trencar-se sota els peus.

GERARD. Tot de fusta.

RAMÓN. Petit, humit.

GERARD. Dues cadires on ara no es pot seure.

Per por de caure.

De que es trenquin.

De que es trenqui tot.

RAMÓN. T'has engreixat.

GERARD. Ves a la merda.

RAMÓN. Coixins, plomes.

GERARD. Gibrells, palanganes.

RAMÓN. Roba, paquets de roba, paquetets de roba.

GERARD. Un paquet d'uniformes.

RAMÓN. La mili.

GERARD. Segurament.

RAMÓN. Botes de vi podrides, florides.

GERARD. Un gramòfon.

RAMÓN. Mai hagués dit que hi hauria un gramòfon en aquesta casa.

GERARD. Jo mai vaig sentir cap música aquí.

Temps

Làmpares de tela.

RAMÓN. Un balancí.

Un reposapeus.

GERARD. Una capsa amb tecles de piano a dins.

RAMÓN. Blanques?

GERARD. Només blanques.

Temps

Cabassos amb restes de/

RAMÓN. Pots. pots de vidre amb etiquetes desfetes.

GERARD. Llistons de fusta.

RAMÓN. De què?

GERARD. Ves a saber.

RAMÓN. Un crucifix rovellat. Com el de baix.

GERARD. Més vell.

RAMÓN. Maletes i més maletes.

GERARD. Una nina amb els ulls enfonsats.

Una manta amb una cosa a sota.

RAMÓN. Un tocador sense vidre, sense calaixos.

GERARD. Una Singer.

RAMÓN. A vegades em sembla sentir el soroll de la Singer.

GERARD. Cavallets.

RAMÓN. De l'avi?

GERARD. Jo què sé?

RAMÓN. Una sella, unes brides.

Temps

Algun dia hauries de/

GERARD. Hi hauria d'haver un piano per aquí.

RAMÓN. No.

GERARD. Un piano negre, de fusta antiga.

RAMÓN. No hi ha hagut mai cap piano.

GERARD. Una bicicleta.

RAMÓN. La meva.

GERARD. La teva.

RAMÓN. La teva és a baix.

GERARD. A l'arbre.

RAMÓN. Dins l'arbre. L'arbre se l'ha menjat.

GERARD. Li ha crescut per sobre.

RAMÓN. La vida segueix el seu curs.

GERARD. La cuineta.

RAMÓN. De fusta.

GERARD. La cuineta, amb les cortines encara.

RAMÓN. Carpetes, fotografies.

GERARD. Navalles d'afaitar.

Espuma seca a les vores.

RAMÓN. Maquillatge.

GERARD. Sec.

RAMÓN. Laca.

GERARD. Seca.

RAMÓN. Sabó.

GERARD. Sec.

RAMÓN. Una capsa.

GERARD. Forrada.

RAMÓN. Una capsa marró forrada de/

GERARD. De vellut.

RAMÓN. No ho sé.

Una capsa marró bona.

GERARD. Forrada de vellut.

GERARD. Papers.

Molts papers.

RAMÓN. Documents.

GERARD. Papers oficials.

RAMÓN. Una mina.

GERARD. Vacunes, metges.

RAMÓN. Carta del banc escrita a mà.

GERARD. Saldo bancari 10.000 pessetes.

RAMÓN. Contractes.

GERARD. Pòlisses d'assegurances.

RAMÓN. Seguros, seguros.

GERARD. No hi ha cap foto.

RAMÓN. Escritures de la casa gran.

GERARD. Carnets, molts carnets.

RAMÓN. DNI.

GERARD. Passaport.

RAMÓN. Combatientes de la División Azul.

Madrid. Núm. 1345

Don Ángel Vallvé Regalado.

Domiciliado en/

Cabo primero de Infantería.

Se le comunica por la presente, es de inmediato cumplimiento su incorporación a filas.

En Madrid, 21 de abril de 1942.

Temps

Mirades

*But what I tell you in the evening
by the morning won't make sense*

RAMÓN. Aquella nit ens vam quedar a dormir a casa l'àvia. Se'ns havia fet tard i l'últim tren cap a la ciutat ja havia sortit feia estona. Crec que va ser la primera nit que vaig dormir en la mateixa casa que en Martí des que vaig anar a la ciutat a estudiar.

Jo dormia a l'habitació de l'àvia i en Martí a l'habitació dels dos llits, on dormíem des que els pares van marxar fins que cadascú es va llogar una habitació a Barcelona.

No sé si m'havia arribat a adormir quan em va creuar el cap un pensament: no havia canviat els llençols. I de cop em van començar a venir imatges de l'àvia despullada al llit i fent pipi a l'orinal que tenia a sota el llit per no haver de baixar al lavabo del pis de baix.

Vaig anar a buscar llençols nets. Tornant a l'habitació vaig sentir un cruixit que venia del pis de dalt.

En Martí estava assegut al balancí i es tombava molt tímidament endavant i endarrere. Em va mirar uns segons. Tenia una espurna en la mirada que jo no li havia vist mai. No era una espurna càlida. Era com, com tenebrosa. Si això fos una peli, en Martí tindria un got de Whisky a la mà i una ampolla buida a l'altra. Però no. Això sí, no parava de fumar.

A mi no sé què em feia més por, si el balancí, el terra o que fumés amb tanta fusta vella al voltant.

Vaig seure amb l'esquena contra la paret en silenci.

En Martí era davant meu, de perfil.

No sé quanta estona vam estar en silenci.

Segles, segurament.

És molt possible que, en la conversa que segueix, passi una eternitat entre rèplica i rèplica.

Si no fossin en unes golfes se'ls reflectiria la llum de les flames de la llar de foc als ulls.

GERARD. He seguit mirant el que hi havia a la capsa de vellut.

RAMÓN. I?

GERARD. He trobat la ruta que li van fer seguir a l'avi.

Fins i tot hi ha el sobre on hi havia hagut els bitllets de tren..

Madrid, Barcelona, Figueres, Perpinyà, Montpeller, Lió, Ginebra, Munich...

Sembla que després es van aturar uns dies a Viena, en una pensió.

Després he vist que havia de passar per Praga i fins arribar a Minsk.

RAMÓN. Minsk?

GERARD. Bielorrússia. Ara, abans era tot el mateix.

RAMÓN. Des de quan saps geografia?

GERARD. Ho he buscat.

RAMÓN. I després?

GERARD. Res. Estava destinat allà.

Temps

Hi ha algun nom d'algun hostel també. Hostals afins. Suposo que s'ho havien de memoritzar per no/

Però suposo que en general dormien al tren.

RAMÓN. Quant fa que estàs mirant això?

GERARD. No ho sé.

RAMÓN. No crec que l'haguem de jutjar per/

GERARD. No el jutjo.

Temps llarg. El Martí fuma.

RAMÓN. Què?

En Martí no diu res.

Martí, no sé que estàs pensant, però no és culpa nostra.

GERARD. Què dius?

RAMÓN. No ho sé, que és normal pensar que potser l'àvia estava sola o/

GERARD. Calla, va.

RAMÓN. Només dic que és normal.

Temps

GERARD. Que ja ho sé que s'havia de morir i totes aquestes mandangues.

RAMÓN. Martí, tio. Ja sé que tu i la iaia no/

GERARD. Que no és això, Ramón.

Temps

No te n'adones , no?

RAMÓN. De què?

GERARD. No te n'adones que no tenim ni idea de res?

RAMÓN. Què vols dir?

GERARD. No ho sé, acabes de trobar una convocatòria de la División Azul de l'avi. No sé si ho trobes normal.

RAMÓN. No tothom té els avis que vol.

GERARD. Ja, però/

RAMÓN. Martí, tio, no el vam ni conèixer/

GERARD. Per això.

RAMÓN. No sabem per què ho va fer ni res/

GERARD. Per això.

RAMÓN. Igual no tenia res, ves a saber.

GERARD. Però em vols escoltar?

RAMÓN. Què?

GERARD. Això.

Temps

Precisament això!

Temps

Que no tenim ni idea de res.

RAMÓN. Però no sabem si l'avi/

GERARD. Ramón, m'importa un colló si l'avi era un puto nazi de merda. I m'importa un colló si es va allistar voluntàriament per anar a matar comunistes.

El que et dic és que no sabem qui era l'avi. Ni l'àvia pràcticament. Ni els pares. Tu saps perquè van marxar?

RAMÓN. Si.

GERARD. De veritat? Saps perquè van marxar de veritat?

RAMÓN. No.

GERARD. Doncs això.

Temps

Que no tenim ni idea de res.

RAMÓN. Joder.

GERARD. Ja.

Temps

Joder

Temps

Això dic jo.

Temps

RAMÓN. Hi ha una cosa que/

El Gerard el mira.

No, no, no és això.

Temps

Havies parlat mai amb l'àvia de com es va morir l'avi?

GERARD. Sí.

RAMÓN. I?

GERARD. Crec que en vam parlar una vegada només. No me'n recordo gaire.
Crec que em va dir que s'havia ofegat al riu.

RAMÓN. Sí, a la gorga.

GERARD. Sí.

Temps

GERARD. Què?

RAMÓN. L'àvia sempre havia dit que l'avi havia mort abans que nasqués la
mama.

GERARD. I?

RAMÓN. Quan va néixer la mama?

GERARD. No ho sé.

RAMÓN. No?

GERARD. Que no.

RAMÓN. En sèrio?

Temps

La mama va néixer el 16 de juny de 1941.

Temps

En Martí busca en els papers de la capsa.

GERARD. Don Ángel/ blablabla cabo primero de infantería / de inmediato cumplimiento/ En Madrid 21 de abril de 1942.

RAMÓN. 10 meses después que nasqués la mama.

GERARD. No pot ser.

Temps

I per què l'àvia ens havia dit que s'havia mort abans?

RAMÓN. Jo què sé.

GERARD. Però l'avi va tornar, no?

RAMÓN. Suposo que no. Per això l'àvia ens va dir que/

Temps

GERARD. Però/

És que no pot ser.

RAMÓN. Sí que pot ser. No en tenim ni idea de res. Ho has dit tu eh.

Temps

Potser simplement l'àvia/

Temps

GERARD. Què?

RAMÓN. No sé, per protegir-nos, no?

GERARD. A nosaltres? De què? En tot cas a ella mateixa, no?

RAMÓN. Ho veus?

GERARD. Què?

RAMÓN. Que no pares de jutjar-los.

GERARD. És que jo ja no sé com dir-t'ho, Ramón. Que m'és igual que fos una merda de nazi que se n'anés a matar comunistes, que el que em fot és que tot és puta mentida, hòstia. Com sempre.

Temps

És que mira, tio. Ni tan sols sabem si va arribar a Minsk, o si es va fotre un tret o si el va atropellar un tramvia a Baviera, tio.

RAMÓN. I què?

GERARD. Que no puc més, tio. Que jo estava molt tranquil amb l'avi mort al riu. Que no ho veus que era l'únic que sabíem del cert?

Temps

Hòstia.

Temps

Que cada cop que sembla que tinc una cosa on agafar-me se m'escapa entre les mans, tio.

Temps

I ara ja no hi ha ni l'àvia.

Temps

Total perquè ens expliqués una altra puta mentida.

Temps

No et sents fatal?

RAMÓN. Fatal no ho sé.

Fa ràbia.

GERARD. Tu sempre t'ho has tirat tot a l'esquena.

RAMÓN. Potser si.

Temps

Potser al poble hi ha algú que/

GERARD. Al poble? En sèrio?

Els papes fa 20 anys que van marxar i ningú ens ha dit mai res. Tu te'ls creus?

RAMÓN. No.

GERARD. És que joder.

*Well I'm changin' all my strings
I'm gonna write another travelin' song*

RAMÓN. El primer va ser un regional terrible de la Renfe, d'aquests que tenen trenta anys i sembla que en tinguin seixanta. Barcelona-Cerbère. És l'únic tren avui en dia que creua la frontera.

Era mig matí, suposo. Vam agafar la merda de tren a Sants. El Martí volia sortir de l'estació de França, per fer-ho més realista, però no hi ha trens que surtin de l'estació de França que vagin cap al nord.

En Martí ho tenia claríssim. Crec que era el que necessitava, l'únic que podia fer.

A dia d'avui encara em costa d'explicar, però/

Em va donar una setmana per pensar-m'ho. Per pensar-m'ho, per aconseguir de cop tres setmanes de vacances a la feina, per explicar-li a la Rita per convèncer-la a ella i per convèncre'm a mi. Ell, simplement, havia deixat d'anar a la feina i ja està. S'havia passat la setmana a casa de l'àvia remenant més papers i banyant-se de nit al riu.

Jo estava segur que no descobriríem res, i el que em feia por de veritat era que en Martí no ho suportés. Vull dir, tornar a fer un viatge en tren 70 anys després per intentar descobrir què collons va passar amb el teu avi, saps? Sense pràcticament informació. Amb una data i un parell d'adreces. Jo no ho entenia llavors. No ho podia entendre.

Vaig intentar convèncer en Martí de volar directament a Viena, que era on hi havia l'adreça de l'única pensió de la qual havíem trobat un petit rastre a internet.

Però en Martí deia que necessitava alguna cosa més, que necessitava tocar, que necessitava/

No us ho sé explicar perquè en aquell moment jo no ho entenia. Només volia que tornés en sí.

Les quatre hores del regional se'm van fer eternes. Vam arribar a Cerbère amb gairebé una hora de retard i no vam perdre l'enllaç per poquíssim. Aquell tren de la SNCF ens duria fins a Montpellier, i allà agafaríem un altre tren fins a Lió, on havíem de dormir aquella nit. Una puta bogeria.

GERARD. Trobes a faltar l'àvia?

RAMÓN. Estàvem aturats a Montpellier, al tren que arribaria a Lió al cap de quatre hores -jo calculava que cap a les dotze de la nit. La veu d'en Martí va ressonar dins el vagó, que estava buit.

GERARD. Trobes a faltar l'àvia?

Jo no.

RAMÓN. No ho sé. És aviat potser.

GERARD. Jo crec que si l'hagués de trobar a faltar ja ho notaria.

RAMÓN. La seva lucidesa sovint em rebentava el cervell.

No ho sé, Martí. Crec que no he tingut temps de pensar-hi.

GERARD. No crec que sigui una cosa que s'hagi de pensar.

RAMÓN. Han passat moltes coses aquests dies.

GERARD. Ah sí?

RAMÓN. Sí.

GERARD. Què?

RAMÓN. No ho sé, tornar a la feina, a casa, la Rita.

GERARD. Res de nou.

RAMÓN. Què vols dir?

GERARD. Que no t'ha passat res de diferent.

Temps

RAMÓN. Us juro que en aquell moment li hagués trencat la cara

Doncs no.

GERARD. Només pensava en veu alta.

Temps

Jo crec que ja la trobaries a faltar.

RAMÓN. Doncs potser si que la trobo a faltar, hòstia.

GERARD. Eh.

RAMÓN. Joder Martí, portes tres setmanes tancat a casa l'avia sense haver de donar explicacions a ningú. Així és molt fàcil pensar

GERARD. No et pensis.

RAMÓN. Jo he hagut d'anar a treballar a comprar, al banc, al notari, estar amb la meva nòvia/ No puc enviar-ho tot a la merda de cop. La vida no és tan fàcil, eh.

Temps

GERARD. Ja.

Temps

Ja ho sé que no és tan fàcil.

RAMÓN. Que sí.

Temps

GERARD. Tu deus pensar que soc un inconscient, no?

RAMÓN. No.

GERARD. No, en sèrio. Mai m'has dit què penses de mi.

Temps

A vegades crec que penses que estic boig.

RAMÓN. No.

GERARD. Segur?

RAMÓN. Segur. Però a vegades fas coses que/

GERARD. Què?

Temps

No m'és tan fàcil com a tu/

Temps

Et penses que és fàcil adonar-te que no estimes a la teva pròpia àvia?

Tu què et penses, que no em fa sentir com una merda?

RAMÓN. No he dit això.

GERARD. Ja.

RAMÓN. Però potser tampoc calia dir-ho davant de tothom.

GERARD. De qui?

RAMÓN. De tothom.

GERARD. No, no, de qui? Diga-ho.

RAMÓN. De la gent del poble.

GERARD. Exacte, de la gent del poble.

RAMÓN. Exacte.

GERARD. De veritat t'importen? De veritat t'importa el que pensin?

RAMÓN. No ho sé. Només dic que potser no calia.

GERARD. I si em feia falta?

RAMÓN. Què?

GERARD. No ho has pensat, no?

RAMÓN. El què?

GERARD. I si a mi em feia falta fer-ho?

Temps

I si a mi em feia falta dir-li a l'àvia que no l'estimava?

I si necessitava dir-li?

RAMÓN. Però/

GERARD. No, no. I si necessitava dir-li allà. Morta. Davant de tothom. Davant de tothom el poble? I si necessitava dir-los a tots a la puta cara que no estimava la meva àvia i que em suda el puto rabo el que pensin de mi?

Temps

Això no ho havies pensat.

Temps

Eh que no?

Temps

RAMÓN. No.

GERARD. Em fa, em fa ràbia, saps? Que pensis que per mi tot és fàcil.

RAMÓN. No he dit això.

GERARD. Lo fàcil era no fer-ho. Era guardar-m'ho a dintre, com tot sempre. Era deixar-te parlar a tu, o, o dir el que tothom esperava que digués. Però no s'ho mereixien.

Temps

Ni ells ni l'àvia. Per bé i per mal.

Temps

RAMÓN. Perdona.

Temps

A vegades, no ho sé. A vegades, no sé perquè, però a vegades tinc la sensació que/

Temps

GERARD. Què?

Temps

RAMÓN. I no és veritat eh, ja ho sé que no és així. Però de vegades penso, no sabia com dir-t'ho, però/

Temps

GERARD. Creus que en faig un gra massa.

Temps llarg

Tu creus que jo vaig matar el teu poni?

RAMÓN. No.

GERARD. Eh, diga'm la veritat. Sense rancor. Però vull saber-ho.

RAMÓN. De veritat que no.

Temps

Potser quan era petit, quan tothom ho deia. Però estic segur que no vas ser tu.

GERARD. Doncs ets l'únic.

Temps

T'ho pots imaginar això? Cada puto dia que he passat en aquesta merda de poble, saps? Cada puto dia. En cada mirada/

De tothom.

De l'àvia.

Temps

Saps què és el pitjor? Que a vegades penso que ho havia d'haver fet. Tant per tant hagués preferit tenir la satisfacció d'haver-lo matat jo al puto poni.

RAMÓN. Tu no ets així.

GERARD. És clar que no soc així. No ho hagués fet mai això.

RAMÓN. Doncs no diguis tonteries.

GERARD. No són tonteries. No li hagués fet mai res al Blackie. Però t'ho juro que de vegades, de vegades ho noto. Els putos vells des de darrere les finestres. Em sembla sentir els seus pensaments. Mira'l. Mira'l. El maricón que va matar el poni del seu germà per enveja. Escòria. Rata.

Temps. El Ramón el mira però no sap què dir

El que no vaig entendre mai va ser l'àvia.

Temps

RAMÓN. Em sap greu, de veritat.

A vegades me n'oblido de/

GERARD. Tranquil

Ens passa a tots.

A vegades ens oblidem de les coses.

Abraçada

RAMÓN. La resta del viatge fins a Lió vam estar en silenci. De tant en tant les mirades se'ns creuaven i un dels dos somreia apartant els ulls cap a la finestra. De vegades somrèiem els dos.

El tren es va aturar a Saint-Bonnet-de-Mure, a vint minuts de Lió. Allà passaríem la primera nit. Només vam baixar nosaltres dos del tren. L'estació estava en una punta del poble i l'alberg a l'altra. Vam travessar Saint Bonnet en silenci, carregats i il·luminats per les estrelles. Saint Bonnet va ser un punt estratègic durant la segona guerra mundial i va anar passant d'un bàndol a l'altre varies vegades segons avançava o retrocedia l'ocupació. En Martí havia volgut fer nit allà i va ser llavors quan vaig començar a entendre què volia dir quan parlava de *viure* el viatge de l'avi. De poder-lo tocar.

En aquell poble podies olorar-hi la por. Era un poble mort. Notaves les mirades des de darrere els vidres amb els llums apagats, les orelles enganxades a les portes. I tot i així no ens vam creuar ningú.

En arribar a l'alberg hi havia un grup d'italians al porxo tocant la guitarra i cantant.

Vam deixar les coses a dalt i vam escalfar-nos una sopa de sobre.

Abans d'anar a dormir vam baixar a fumar amb els italians. Feia segles que no sentia en Martí cantar. En un moment va agafar la guitarra d'en Francesco.

Me'l vaig mirar mentre cantava i vaig pensar que potser sí que serviria d'alguna cosa aquell viatge, encara que no tingués ni puta idea de què podia ser.

GERARD. (*Toca i canta*)

*Well I'm changin all my strings
I'm gonna write another travelin' song
About all the billion highways
And the cities at the break of dawn*

*Well, I guess the best that I can do now
Is pretend that I done nothing wrong
And a dream about a train that's gonna
Take me back where I belong*

*Well, now the ocean speaks and spits
And I can hear it from the interstate
And I'm screaming at my brother on a cell phone
He is far away*

*I'm saying nothing in the past or future
Ever will feel like today
Until we're parking in an alley
Just hopin' that our shit is safe*

*So I go back and forth forever
All my thoughts they come in pairs
Oh, I will, I won't, I do, I don't
I'm not surprised
But I never feel quite prepared*

6

*And I will say Peace
to the people I meet
while the world waits for an explosion
that instant of light that wipes the State clean.*

GERARD. Crec que, per molt que hi pensi, no m'ho podré imaginar mai.

RAMÓN. Això va ser al tren, sortint de Munich. Uns dies més tard. Una setmana, més o menys.

Què vols dir?

GERARD. Això. Imagina't fer aquest viatge en aquelles condicions.

RAMÓN. Portàvem cinc dies que gairebé ni parlàvem de l'avi. Evidentment que érem conscients que estàvem fent el viatge per alguna cosa, això estava clar, però, almenys per part meva, sobretot per part meva, s'estava convertint en una cosa que havia de fer i ja està.

GERARD. Crec que mai ens ho podem imaginar.

RAMÓN. I això era bo, eh. Ens feia estar/ No ho sé, tranquils. Segurament.

GERARD. Crec que per això estem a punt d'una nova guerra mundial.

RAMÓN. Però què dius.

GERARD. Que sí.

RAMÓN. Per què?

GERARD. Per això.

La història és cíclica. Fixa't-hi. Sempre acaba passant el mateix.

RAMÓN. Ara és diferent.

GERARD. En què?

RAMÓN. Tu t'allistaries per anar a la guerra?

GERARD. Depèn.

Potser si.

RAMÓN. Ho dius per provocar.

GERARD. No.

RAMÓN. Ja, segur.

GERARD. Tu no aniries mai a la guerra?

RAMÓN. Ni que m'hi obliguessin.

GERARD. I si t'hi obliguessin?

RAMÓN. M'escaparia.

GERARD. I si no et poguessis escapar?

RAMÓN. M'escaparia igualment. Segur que trobaria la manera de desertar.

GERARD. Jo no ho sé.

RAMÓN. Estàs boig.

GERARD. No és blanc o negre.

RAMÓN. En aquest cas si que és bastant blanc o negre.

GERARD. No.

RAMÓN. En què no ho és?

O estàs a favor de la pau o no. O estàs a favor de la violència o no.

GERARD. Jo estic a favor de la violència.

Tu no?

RAMÓN. És clar que no.

GERARD. Perquè tu domines el món.

RAMÓN. Si home.

GERARD. Fixa't-hi. Els únics que defenseu la no-violència sou els homes blancs i heterosexuais. I amb feina estable.

RAMÓN. Va home va.

GERARD. (*Irònic, s'ho diuen sovint*) Ets un convergent, Ramón. Ets un puto convergent.

RAMÓN. (*No s'ho agafa malament*) Va, calla.

GERARD. No, però ara en sèrio. Si a mi ara em posen una arma a les mans i em diuen que he de lluitar per alguna cosa que estimo, per alguna cosa que realment necessita ser defensada/ No crec que m'ho pensés dues vegades.

RAMÓN. I com sabries que és una cosa que *necessita* ser defensada?

GERARD. (*Es colpeja el pit dos cops i s'assenyala el cor*)

RAMÓN. Calla.

GERARD. Pensa en els negres d'EEUU. O en els mariques de Rússia. O les dones. Realment creus que se'n poden sortir sense violència? Encara que sigui mínima. Encara que sigui cremar un puto contenidor.

RAMÓN. Clar que si.

GERARD. Il·lús.

Temps

GERARD. El problema és que la violència sempre l'acaba fent servir qui té el poder.

RAMÓN. O sigui jo.

GERARD. O sigui tu.

Temps

GERARD. I saps per què aniria a lluitar?

RAMÓN. Per què?

GERARD. Perquè no he vist mai cap guerra. Perquè no me la puc imaginar. Segur que si la conegués amb certesa ni se'm passaria pel cap.

RAMÓN. Però si ja saps que és horrible.

GERARD. Ho sé aquí. (*S'assenyala el cap*)

Temps

Ho sé aquí. (es torna a assenyalar el cap)

Temps

RAMÓN. En un altre moment, de fet en qualsevol altra circumstància, haguessin pogut passar dues coses: o l'hagués enviat a la merda perquè pensaria que m'estava vacil·lant, o m'hagués preocupat de veritat. Però, saps què? Li veia als ulls una cosa que crec que no li havia vist mai.

M'estava parlant a mi. M'estava parlant de veritat. Estava compartint AMB MI les coses que pensava, que sentia. Joder, jo mai havia pensat que en Martí se sentís/

I m'ho estava explicant. M'ho estava explicant a mi. A la seva manera, vale.

Però m'estava dient alguna cosa.

I, hòstia.

Sats?

Com ho, com ho gestiones això? Que després de vint-i-molts anys el teu germà et parlés així, de veritat, per primer cop? Doncs no ho gestiones. Ho aprofites. Ho abrades. Ho vols fer durar per sempre.

*When a telephone was a tin can on a string
and I fell asleep with you still talking to me.*

GERARD. Jo. Perdoneu eh, però m'agradaria explicar una cosa a mi. Jo aquí he estat intentant ajudar el Ramón amb tot el que he pogut, no. Vull dir, jo he anat fent el que podia per ajudar-lo a explicar aquesta història, no? I un dia que estàvem aquí, amb l'Uri i la Mercè, mirant d'ordenar uns textos que el Ramón havia escrit per explicar no sé què el Ramón va explicar una cosa que/

Ell diu que no tenia massa importància però jo penso que és un punt molt important de tota aquesta història, no? I, bueno, li vaig demanar que ho poséssim i/

Aquella nit, la nit de la conversa que acabem de fet, el Ramón i el Martí van dormir a Hallstatt, al mig d'Àustria. Un poble espectacular. Preciós. Amb un llac immens.

Aquella nit, després de sopar van sortir a fer una volta per la riba del llac. Entre anar i tornar potser van estar tres hores en silenci. Només van parlar cinc minuts perquè s'havien quedat sense menjar i l'endemà arribaven a Viena de nit i que com ho farien per comprar. De fet el motiu del silenci era aquest, no? Viena. El silenci augmentava a mesura que s'apropava Viena.

A Viena hi havia l'única pensió on sabien de segur que l'avi hi havia d'haver passat. Fins llavors no havien fet res més que allò que havia dit en Martí: viure el viatge, els paisatges de l'avi.

Però l'endemà era/

No sé molt bé com dir-ho, però els dos sabien/ Els dos sabien que era molt probable que a Viena s'acabés tot.

I sabent això, sabent que potser era l'última nit d'aquell viatge, en Martí li va explicar això a en Ramón:

Era de nit.

No dormia perquè feia dies que no dormia.

Vaig sentir un soroll a fora i et vaig mirar, però tu dormies i si t'hagués despertat

m'haguessis posat el coixí a la cara i m'haguessis començat a donar cops de puny.

Vaig sortir a la terrassa del pis de dalt, la que dona al pati de davant de casa l'àvia.

Era un cotxe. La llum de fora estava encesa. Només una llum, no es veia gaire bé.

Quan vaig treure el cap per la barana de la terrassa vaig veure el cotxe.

L'àvia parlava amb el conductor, neguitosa, i mirava cap a la porta d'entrar a casa. Mirava cap amunt, molt de tant en tant, però no em podia veure perquè a dalt era tot fosc.

Al cap de molta estona van sortir els papes. Portaven una maleta gran i molta roba d'abric posada. I era primavera i vaig pensar que no feia tanta fred i que potser anaven molt lluny perquè portaven molt d'abric.

Va baixar el conductor. Era un noi molt jove. Va obrir el maleter i va ajudar els papes a carregar-hi la maleta. El cotxe era vell i el noi anava amb molt de compte perquè les portes feien molt soroll i suposo que no volien despertar a ningú.

El papa va abraçar l'àvia i va pujar ràpid al seient del copilot sense treure's cap abric.

El noi també va pujar al cotxe i va encendre el motor.

La mama li va fer una abraçada molt llarga a l'àvia. L'àvia plorava, crec.

La mama va obrir la porta del seient del darrere i, quan ja anava a pujar, va aixecar un moment la mirada i em va veure.

Segur que només van ser cinc segons però a mi em va semblar tota la vida.

Em va veure i se'm va quedar mirant. Als ulls. Fixament. Em va semblar que anava a cridar alguna cosa, però no va sortir-li la veu. Només va obrir la boca.

Després vaig sentir que el pare deia alguna cosa i la mama va pujar i el cotxe va marxar pel camí que va al poble. L'àvia es va esperar fins que ja no es veien els llums darrere el turonet i jo vaig entrar corrent i vaig ficar-me al llit perquè no em veiés. Em vaig deixar la porta del terrat oberta i vaig sentir com l'àvia la tancava. Tu roncaves.

RAMÓN. I es va girar i va fer veure que s'adormia.

*In our wheels that roll around as we move over the ground,
and all day it seems we've been in between
a past and future town.*

RAMÓN. Vam arribar a Viena que era negra nit.

La pensió/

Com us ho diria?

Jo pensava que com a mínim hi hauria una estona de dubte. Que en Martí ho podria assimilar a poc a poc.

Jo sabia, i ell sabia també, segur, que era impossible que a la pensió hi hagués res ni ningú que ens pogués assegurar que l'avi havia passat per allà.

Però tot i així en Martí havia volgut arribar fins aquí, i jo, per, per, no ho sé, per por a fer-li veure la veritat, havia permès que ho fes.

Jo pensava, esperava que com a mínim hi hagués una estona de dubte.

Temps

Per explicar-vos ho ràpidament: L'edifici original havia estat enderrocat feia pocs anys, pel que semblava, i on hi havia hagut una pensió que encara es podia trobar a algunes ressenyes d'internet ara hi havia un bed and breakfast amb cartells de neó postmoderns, parets de color pistatxo i quadres de Kandinski per tot arreu.

Temps

En Martí no va dir res.

Vaig demanar l'habitació, vam pujar, i em vaig estirar sobre el llit, sense perdre'l de vista.

I de cop...

De cop/

Temps

En Martí surt corrents jo surto darrere seu el segueixo baixant Waringer Strasse en Martí no ha estat mai a Viena però camina com si pogués creuar-la amb els ulls tancats com camines per la ciutat on vas néixer amb els ulls tancats el carrer és pràcticament desert de tant en tant surt algú d'alguna porta d'algun edifici xoco amb aquest algú per culpa d'aquest algú en Martí s'allunya una mica més a mi em costa cada cop més seguir-lo penso que hòstia que joestic molt més en forma que ell no que com pot ser però en Martí no s'atura cada cop fa més fred cada cop és més fosc els pocs llums que hi ha sembla que pampalluguegen deixo enrere un cartell que informa que la casa de Freud està a només cent metres penso que quina puta ironia del destí però no hi puc pensar gaire més perquè estic a punt de perdre en Martí de cop sento que algú diu alguna cosa o fa un soroll o no sé que polles passa però m'entrebanco amb una tapa de claveguera caic a terra em rebento el nas des de terra aixeco el cap de seguida l'aixeco de seguida no han passat ni dos segons aixeco el cap amb el nas sagnant amb el nas bullint amb el nas que penso que fins aquell moment mai no havia conegut el dolor aixeco el cap en Martí no hi és no el veig em cago en tot m'aixeco ràpidament em noto la sang regalimant per la barba i pel coll ploro pel dolor ploro pel fred ploro perquè tinc un germà que és un puto inconscient ploro perquè jo sabia que passaria exactament això em cago en tota la meva puta vida segueixo caminant perquè què cony puc fer què cony faig enmig d'una ciutat que no conec de puto res segueixo caminant em fa por viatjar segueixo caminant Waringer Strasse avall tot i que no es veu res ja no es distingeix res ja jo camino gairebé per inèrcia giro a dreta i esquerra fins a una plaça molt gran m'aturo perquè tinc davant la puta catedral de Viena no sé no sé què collons em passa no sé si és per la sang que em degota sobre els peus pel dolor per tanta puta bellesa que sec a terra durant minuts gairebé en silenci llavors al cap de molta estona veig en Martí assegut uns metres més enllà també al terra veig que en Martí em veu s'aixeca s'acosta m'aixeca es posa una mà a la butxaca treu el dit ple d'una pols brillant em fot la pols a la boca la pols té un gust amarg horrible me'l quedo mirant noto com se'm dilaten les pupil·les maleeixo el puto dia que va néixer en Martí al cap de cinc minuts l'estic abraçant com si no hi hagués demà el segueixo no sé si caminem deu segons o tres hores arribem a una porta sota la via del tren en Martí pica algú obre és un local clandestí petat de penya guapíssima a fora no hi ha ningú

tothom és a dins perdo en Martí ballo fins l'infinit em sento molt guapo ballo súper bé la gent em mira jo els estimo vaig a pixar veig en Martí que entra amb un tio al lavabo bec molta aigua ballo més més més no paro de ballar ja és de dia en Martí camina davant jo darrere no paro de riure faig esses d'una banda a l'altra de Waringer Strasse arribem a la pensió bed and breakfast puta merda la recepcionista del torn del matí té la mateixa cara que la mama a l'única foto que l'àvia no va cremar.

Temps

Temps

Temps

RAMÓN. Crec que en Martí també ho va notar perquè se la va quedar mirant. La tia quasi truca a la policia.

Perquè clar, la imatge era un servidor ple de sang per tot arreu i l'altre aguantant-se els pantalons perquè havia perdut el cinturó ves a saber com. I els dos sense equilibri i amb les pupil·les més grans que els nostres caps.

Li vam ensenyar la clau de l'habitació i ningú va dir res més.

Em vaig despertar al cap de 15 hores amb el nas blau, gairebé negre. El cap no em feia mal, però sentia nàusees a cada passa que feia.

Vaig baixar a la cafeteria de la pensió i en Martí just s'aixecava de la taula. Havia estat parlant amb la tia aquella, la recepcionista que era la puta viva imatge de la mama. Ara, de dia, tot i que ja tornava a ser de nit, però per fi era de dia dins el meu cap, encara s'assemblava més a la mama, a la mama de jove.

En Martí em va donar un paper i em va dir que em duxés i recollís les coses, que havia de mirar empreses de lloguer de cotxes. Al paper hi havia un nom i una adreça:

Konstantin C. P.

Ul. Georgi Benkonski, 6

Sofia, Bulgària.

*And the sun, well, she could not save you
she'd fallen down too. Now the streets are wet.*

RAMÓN. Mentre esperàvem que obrissin la oficina el Martí em va explicar el que li havia dit la dona que s'assemblava a la mama

La qüestió és que la noia que s'assemblava a la mama descendia d'una família jueva i que la seva pensió havia sigut un punt estratègic de deserció durant la segona guerra mundial. Els soldats tant del bàndol aliat com del nazi que estaven fent la guerra perquè no podien fer res més o que s'havien desencantat veient la sang i els morts i els membres amputats s'amagaven en aquella pensió fins que algú d'una mena de societat secreta que operava per tot Europa s'encarregava de buscar-los un destí on passar desapercebut fins que s'acabés la guerra. I el tal Konstantin, el tio de l'adreça que ens havia donat, era descendent també d'algun membre d'aquesta societat que ajudava als desertors.

La cara d'emoció amb la que m'explicava tot això el Martí era, no ho sé, feia dues hores estava en la puta merda i ara tornava a tenir ganes de viure. I jo, jo què voleu que us digui? En aquell moment el meu germà encara drogat i borratxo que no havia dormit m'explicava no sé què d'una societat secreta de la segona guerra mundial? Vull dir, permeteu-me que en aquell moment dubtés, saps? Jo només pensava que tornàvem a estar com dos dies abans, amb una merda de pista falsa que ens conduiria al desengany definitiu.

Vam anar creuant fronteres amb en Martí conduint amb els ulls oberts de bat a bat. Injectats en sang. Jo crec que no parpellejava.

Vam estar en silenci molta estona. Jo no podia dormir perquè no parava de pensar que faltaven poques hores per descobrir que l'adreça aquella no existia i que en Martí es tirés daltabaix d'algun edifici molt alt de Sofia.

A Sofia no hi ha edificis alts, però això ho vaig saber després.

*If you walk away, I'll walk away.
First tell me which road will you take.*

RAMÓN. Sabeu aquestes llibreries de vell amb olor de papir egipci? Així és aquella llibreria. I tenia pinta de ser l'establiment més modern de la ciutat. Vam entrar mig acollonits per l'alçada impossible de les estanteries i per la foscor salvada per poques espelmes i un llum d'oli. A la llibreria hi havia força gent, i en aquell moment ens vam adonar que no teníem ni zorra idea de quina cara feia el paio que ens havia de dir ves a saber què. Parlàvem en veu molt baixa discutint sobre quina cara hauria de fer l'home en qüestió, mirant d'amagat les cares del personal fins que una veu ronca ens va dir just darrere nostre:

GERARD. Em busqueu a mi?

RAMÓN. L'accent era... com us ho diria? Com un rus d'Olot. Em vaig girar esperant un gegant amb abric de pell i em vaig trobar un quasi nan amb mans d'ogre del conte del gat amb botes.

GERARD. El tio tenia la cara deformada, semblava que per cremades de feia molt temps, i podia tenir qualsevol edat entre els 25 i els 60.

RAMÓN. En Martí feia cara de meravellat. Com si acabés de tenir una epifania. Li vam oferir cervesa i li vam explicar el que ens havia dit la noia que s'assemblava a la mama.

GERARD. Els va fer passar a una mena de despatx i després a un altre i després a un altre fins a arribar a una mena de quarto amb tres panys que no devia endreçar-se des de feia segles. Els va fer seure en dues cadires de palla i ell va seure en un sofà que no aixecava un pam de terra.

RAMÓN. Es va encendre una pipa i, us ho juro, que si no ho hagués vist amb els meus ulls, no m'ho creuria. Però era real. Una mena d'elf. Evidentment que era un home, una persona. Però us juro que si em diuen que descendeix d'una criatura mitològica m'ho hagués cregut. Va obrir la llauna de cervesa que li vam oferir i se la va servir en una mena de calze de fusta vella.

GERARD. Després de formalitats peculiars que ens va explicar amb el seu rus de la garrotxa, entre les quals ens va explicar que parlava català perquè s'havia passat dos anys a Montserrat estudiant no sé quins papers relacionats amb no sé què del sant greal, ens va preguntar els cognoms i el nom de l'avi.

RAMÓN. Va estar tres quarts d'hora remenant calaixos, carpetes, arxivadors i papers. Cada cop que treia una cosa del seu lloc la deixava a terra i no la tornava a guardar. I feia tota la pinta que aquesta operació l'havia repetit més d'una vegada perquè el terra gairebé ni es veia. En Martí no parava de fumar, nerviós. El nan es va deixar caure de nou sobre el sofà amb uns papers a la mà. En Martí s'havia aixecat perquè ja no s'aguantava dels nervis.

L'home deformat va començar a parlar a poc a poc. Molt a poc a poc.

No recordo les paraules exactes, però més o menys va ser això:

GERARD. I els va començar a parlar de Transnistria. D'una república a la frontera entre Moldàvia i Ucraïna que no està reconeguda per cap país, però que existeix, amb les seves fronteres i tot.

RAMON. Nosaltres ens vam quedar muts. En Martí flipava. Jo mirava de creure'm-ho. L'Elf es va aixecar i es va posar a parlar mirant el mapa vell de l'Europa de l'Est de la paret.

GERARD. I els va explicar que Transnistria no existeix. I que existeix del tot. Que és una república que existeix des de ningú sap quan, que la van fundar els desertors d'una guerra molt antiga. I que, des de llavors, tots els que un dia van creure en la guerra però que van ser vençuts per la por o per la guerra mateixa, per la sang i els morts i la barbàrie i la gana, acaben allà. És un país de desertors.

Cap país ha reconegut mai oficialment Transnistria. I no obstant Transnistria existeix. I no s'hi pot entrar així com així. Necessites conèixer algú de dins per entrar-hi. Necessites saber per on s'hi entra per entrar-hi. A Transnistria no hi ha ciutats. Perquè els que viuen allà saben que les ciutats són l'origen de tots els mals de l'home. A Transnistria només hi ha pobles. Pobles petits. On tothom es coneix i tothom fa el que pot. A Transnistria la gent parla a poc a poc. I fa llargues pauses entre les frases que no interromp ningú. No hi ha policia a

Transnistria. No ha fet falta. La gent cuida la gent. A Transnistria no hi ha polítics ni política. Només petites societats gairebé aïllades però amb un ampli coneixement del territori. A Transnistria tots els viatges són llargs i tots els moviments són lents.

RAMÓN. L'Elf va fer una pausa i va mirar la cara d'estupefacció d'en Martí.

GERARD. I els va dir que era Una mena d'utopia. Però que és real. I que allà és on va anar a parar el seu avi.

I llavors, el Konstantin va dir que ell els hi podia portar.

*And the moon's laying low in the sky
forcing everything metal to shine.*

RAMÓN. Ni de conya, Martí.

GERARD. Però em vols escoltar?

RAMÓN. No.

GERARD. Doncs deixa'm en pau.

RAMÓN. Porto tres setmanes recorrent mig món per tu, tio.

GERARD. Ah si?

RAMÓN. Si.

GERARD. Ves a la merda.

RAMÓN. A sobre.

GERARD. No, tio. No ho has fet per mi. Ho feies per tu i per mi i pels dos i per saber què cony va passar, no?

RAMÓN. No.

Ho feia per tu.

GERARD. per què?

RAMÓN. Per què estàs boig, Martí. Perquè sempre et creus tot el que et diu la gent i perquè t'estàs a punt de fotre una hòstia com un piano.

GERARD. Això és el que penses, no?

RAMÓN. Si.

GERARD. Ara o sempre?

RAMÓN. Sempre.

GERARD. Imbècil.

RAMÓN. Però si no ens veiem mai, Martí. A què collons ve tot això, ara?

GERARD. A que ja ho tenim a tocar, Ramón.

RAMÓN. No tenim res a tocar.

Transnistria? De veritat et creus aquesta merda?

GERARD. Clar que si.

RAMÓN. Et creus que enmig del puto segle XXI hi ha una república soviètica secreta que/ és que em fa riure hasta el dir-ho.

GERARD. Exacte, tu agafa't-ho així, com tot.

RAMÓN. Què dius?

GERARD. Que sempre fas el mateix, que tot ha de ser $2 + 2$ són 4 i la puta vida no és així Ramón.

RAMÓN. Pe/

GERARD. Para una estona, tio. Para.

Temps

Deixa'm dir-te com a mínim això, vale? Intenta aguantar-te les putes ganes aquestes que tens sempre d'amargar la vida a la gent dient-li com són les coses, vale? Intenta-ho. Un minut. I després m'insultes, o em fots una pallissa, o te'n vas, o me la suda.

Temps

Demà jo aniré a l'estació de tren. I allà hi haurà el Konstantin. A les 10 del matí. I agafarem el tren fins a Chisinau. I allà no sé què passarà, saps? Però m'és igual. M'és igual anar-me'n amb un tio que no conec a la capital de Moldàvia. Ho pots entendre això? M'és igual. Però això és el que passarà. I un cop allà, doncs, no ho sé. Potser hem de caminar 20 dies per les muntanyes fins a trobar una entrada secreta per entrar a Transnistria. I potser s'hi entra per una cova. O potser, jo què sé, potser agafem un puto taxi i subornem al tio de la barrera i ja està perquè resulta que això de Transnistria no n'hi ha per tant.

M'és-i-gual. La cosa és que per una puta vegada a la vida estic fent el que em dona la puta gana. I estic, tio, no et flipa tot això? Tot el que hem descobert? No et fa agafar una mica de sentit a tot plegat?

Ets de pedra tio. La vida no és això. M'és igual si demà em claven un ganivet al coll al tren aquest que hem d'agafar. M'és igual si el Konstantin és un traficant d'òrgans bielorus. Ho entens?

Ho pots entendre això?

No, no pots.

Temps.

RAMÓN. Ja estàs?

GERARD. Si.

Vindràs?

RAMÓN. No. I tu/

GERARD. Malgrat tot, m'agradaria que vinguessis.

RAMÓN. Em pots escoltar tu a mi, ara?

GERARD. Ja sé el que em diràs.

RAMÓN Em pots escoltar o no?. He aguantat que em diguessis tot això, no?

GERARD. Si tampoc m'has escoltat.

RAMÓN. Com que no?

GERARD. Només vull que hi pensis una mica. Pensa si et compensa això que fas.

RAMÓN. El què? Què faig?

GERARD. Això. Barcelona, la Rita, la feina.

RAMÓN. Que hi té a veure això?

GERARD. Tot.

És exactament això.

RAMÓN. Jo soc feliç, eh.

GERARD. Si.

RAMÓN. però què t'has pensat? A mi no em cal jugar-me la vida fent tonteries a l'Europa de l'Est per ser feliç.

GERARD. Ningú no s'està jugant la vida aquí.

RAMÓN. Jo soc feliç i punt. I saps què passa? Que no m'hi va la vida en saber què cony va fer l'avi. A mi me la pela.

GERARD. Encara et penses que és això, eh.

RAMÓN. No era això des del principi?

GERARD. Clar que sí. Però no només. Pensava que hauries entès alguna cosa amb tots aquests dies.

RAMÓN. Em fas fàstic.

GERARD. Per què?

RAMÓN. La superioritat moral aquesta que tens. Fas molt fàstic, tio. I el pitjor és que no en tens ni idea de res.

GERARD. D'acord.

RAMÓN. D'acord què?

GERARD. Que t'entenc.

RAMÓN. Què dius?

GERARD. No, que entenc que pensis això de mi.

Però que m'és igual saps? Només que pensava que amb tot això/ No sé, que potser et canviava una mica tot això que hem fet.

És igual Ramón. Torna a Barcelona, ja està. No passa res. Ja ens veurem d'aquí a uns dies. Ves a la feina i ja està.

RAMÓN. Et penses que em fas sentir malament?

GERARD. Ai Ramón, no t'ho agafis tot com un atac, hòstia.

RAMÓN. Ves a la merda.

*The sun came up with no conclusion, flowers sleeping in their beds,
the city's cemetery is humming, I'm wide awake it's morning.*

RAMÓN. Abans no us he dit del tot la veritat. El dia després de torbar-nos amb el Konstantin, a l'estació de tren de Sofia, quan van anunciar el tren cap a Chisinau per megafonia, en Martí es va girar un moment cap a mi, es va apropar i em va abraçar. Jo, la veritat, és que no sé si ens havíem abraçat mai i/

Temps

No sé quan temps va durar. Però per un moment, per un sol moment vaig pensar que/

No vaig ni baixar amb ells a l'andana.

Total, per què.

Vaig tornar de Bulgària a Barcelona amb el primer avió que vaig trobar. Vaig estar-me una setmana fent vida normal, mirant el mòbil cada 5 minuts. No sé si esperava un missatge d'en Martí o una trucada de la policia.

A poc a poc me'n vaig anar oblidant. Potser oblidant no és la paraula. Potser seria més adient dir que li vaig deixar de donar importància. Quan ja gairebé m'havia oblidat que tenia un germà em vaig adonar que feia un any que no sabia res d'en Martí. Estava al llit sol, la Rita havia sortit de festa. Vaig obrir els ulls de cop i em va entrar una sensació, em va començar a cremar l'estomac. Vaig estar hores intentant vomitar però només treia saliva i bilis. No tenia ni idea del que estava fent. Vaig agafar la jaqueta, les claus del cotxe nou de l'empresa, vaig baixar al pàrquing i vaig conduir fins a la casa de l'àvia sense gairebé adonar-me'n. Vaig buscar per tot arreu, les golfes, les habitacions, els balcons, la terrassa, el jardí, l'hort, els camins del voltant, la gorga del riu. Quan començava a sortir el sol em vaig asseure al sofà de la sala d'estar. Vaig dormir moltes hores. En despertar-me tenia el mòbil ple de missatges i trucades. No els vaig llegir. Vaig desconnectar el mòbil.

De cop em va començar a venir tot al cap, saps? Un avi que mai ningú ens havia dit que havia anat a lluitar a la divisió azul i que no havia tornat, un país secret entre Moldàvia i Ucraïna on hi viuen els descendents de desertors de totes les guerres, un germà boig que mai va tornar de Transnistria i que potser jeia mort en una cuneta de l'Europa de l'Est i uns pares que van marxar quan tenia 8 anys i ningú m'havia dit per què ni on eren. No entenia res. Necessitava, em faltava alguna cosa, una sola cosa que li donés sentit a tot plegat. Vaig tornar regirar les golfes, totes les carpetes, els calaixos, vaig mirar totes les fotos de gent antiga que vaig trobar una per una, buscant, buscant, ves a saber què, no ho sé, perquè ja ho havia mirat tot amb en Martí mesos abans, saps? Llavors vaig recordar aquest dibuix (*Ensenya un dibuix fet per un nen on surt una família amb un avi, pare, mare i un fill*). Tornant de l'estació de Sofia, quan en Martí i en Konstantin ja havien marxat, vaig creuar la ciutat camuflant-me entre els turistes. En una plaça petita hi havia una mena de fira de vell. Vaig comprar un gorro rus perquè jo què sé, mira, en aquell moment de merda vaig pensar que a la Rita li faria gràcia. I una carpeta que em va costar quatre rals perquè la necessitava per guardar els bitllets que havia de comprar per tornar a casa. En obrir la carpeta a l'hotel vaig adonar-me que estava plena de papers en rus o búlgar o ves a saber. I entremig aquest dibuix. I en aquell moment, estant a casa l'àvia, no? Vaig començar-me a imaginar-ho, no? En Martí arribant a un poblet a les muntanyes de Transnistria. Buscant la casa que un home vell li havia dit. Trucant a la porta discretament. La casa seria petita i en Martí esperaria molta estona abans no obtenir resposta. I llavors la mama li obriria la porta. I dins hi hauria te calent, perquè la mama sempre hauria tingut te calent a punt per si arribàvem. I el papa l'abraçaria. I el papa i la mama li presentarien en Martí a l'avi, que encara seria viu. I s'estarien tota la tarda al voltant de la vora del foc. Explicant-s'ho tot els uns als altres.

Tinc aquesta imatge, no? Me l'he imaginat moltes vegades.

Evidentment no és cert això. Evidentment és impossible. I aquest és el final que us explicaria si això fos una pel·lícula.

La història de veritat és que em vaig estar una setmana a la casa de l'àvia bevent i sense pràcticament menjar. La Rita va aparèixer desesperada perquè tothom m'havia estat buscant per tot arreu i ja em donaven per mort. Aquell

mateix dia la Rita i jo vam endreçar tota la casa i la vam tancar per últim cop. La vaig posar en mans d'una immobiliària, perquè així és com acaben les històries en aquest país.

I fins avui. Que us ho he pogut explicar a vosaltres. Va ser aquell dia, tancant el portal de la casa vella del poble per últim cop. Allà vaig entendre que no necessitava saber res del que va passar. A mi m'és igual qui era l'avi. I a en Martí crec que en el fons també. El que vaig entendre llavors és que hi ha gent com en Martí que necessita anar a Transnistria. I que no els podem atura mai. I que sort d'aquesta gent. I vaig entendre també que els que no som com ells, els que no tenim cap Transnistria on anar, els covards, si, perquè no, els covards com jo, tenim el deure d'explicar-los. De recollir allò que ells fan. perquè les seves històries poden servir-nos a tots. I per això jo avui us l'he explicada. I em sap greu no poder-vos-en dir el final. Perquè ni el sé ni el sabré mai. Potser el final és aquí, amb vosaltres.

No ho sé.

Gràcies.

GERARD. (*Toca i canta*)

*The sun came up with no conclusion,
flowers sleeping in their beds,
the city cemetery's humming,
I'm wide awake it's morning.
I have my drugs, I have my woman,
they keep away my loneliness,
my parents they have their religion
but sleep in separate houses.
So I'm drinking, breathing, writing, singing,
everyday I'm on the clock,
my mind races with all my longings
but can't keep up with what I got.
So when you're asked to fight a war that's over nothing*

*It's best to join the side it's gonna win.
And no one's sure how all this got started
sometimes this is the most comfortable way.
I hope I don't sound too ungrateful,
what history gave modern man
a telephone to talk to strangers,
machine guns and the camera lens.
Well, I could have been a famous singer
if I had someone else's voice,
but failure always sounded better,
let's fuck it up boys, make some noise.*